

Časopis pro pěstování matematiky

Jaroslav Kurzweil

K nedožitým osmdesátým narozeninám prof. Dr. Vladimíra Knichala, člena
korespondenta ČSAV

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 113 (1988), No. 3, 309--310

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/108777>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1988

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

K NEDOŽITÝM OSMDESÁTÝM NAROZENINÁM PROF. DR. VLADIMÍRA
KNICHALA, ČLENA KORESPONDENTA ČSAV

JAROSLAV KURZWEIL, Praha

Letos v březnu uplynulo osmdesát let od narození Vladimíra Knichala. Vladimír Knichal měl hluboké a mimořádně rozsáhlé znalosti v matematice. V období do r. 1946 uveřejnil několik významných prací z geometrie čísel a z teorie reálných funkcí. Ale tematem, které ho bytostně přitahovalo, bylo uplatnění matematiky při studiu fyziky. V Matematické ústavu ČSAV vedl několik let seminář o representaci topologických grup se zaměřením na aplikace v kvantové mechanice. Soustavně a v dlouhém časovém období se zabýval základy teorie relativity. Sdělení s tímto tématem, které přednesl na Světovém matematickém kongresu v Amsterdamu v r. 1954, vzbudilo velkou pozornost. Později Vladimír Knichal své výsledky rozšířil, s podrobným důkazem je vyložil na semináři o základech teorie relativity, který pořádal na fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT v r. 1961. Rozsáhlá vědecká práce byla napsána, zrecenzována a měla být uveřejněna v časopise *Czechoslovak Mathematical Journal*; bohužel Vladimír Knichal ji vzal zpět. Dosažené výsledky mu připadaly nepatrné ve srovnání s tím, čeho chtěl dosáhnout, a trápily ho obavy, že na některých zahraničních pracovištích snad již byly dosaženy obdobné výsledky.

Vladimír Knichal věnoval mnoho času a usilovné práce řadě problémů v oblasti aplikované matematiky a měl mimořádné schopnosti najít společný jazyk s těmi pracovníky, kteří se problémem zabývali po stránce technické. Rozřešil řadu problémů z teorie elektrických obvodů a významně přispěl k řešení jisté obtížné problematiky z teorie radiolokace. Pracoval na řadě úkolů v rámci spolupráce zejména s n. p. Škoda Plzeň, s Výzkumným ústavem oborového podniku Škoda Plzeň, s ministerstvem zahraničního obchodu, s n. p. Aritma. V letech 1973–74 byl vedoucím kolektivu v Matematickém ústavu ČSAV, který vypracoval překladač z jazyka FORTRAN pro počítač československé výroby „Aritma 1010“. Tato jeho činnost ukazuje, jak Vladimír Knichal dovedl svou matematickou všestrannost plodně využít i v tak specializované oblasti systémového programování jako je tvorba kompilátoru.

Život Vladimíra Knichala byl úzce spjat s Matematickým ústavem ČSAV. V Ústředním ústavu matematickém pracoval od r. 1950 a asi rok potom, co se z Ústředního ústavu matematického stal Matematický ústav ČSAV, byl jmenován jeho ředitelem. V této funkci působil osmnáct let (1954–1972). Bylo to období rychlého růstu Matematického ústavu, kdy bylo přirozeným způsobem dlouhodobě

ovlivněno zaměřením práce ústavu. Vladimír Knichal zemřel náhle 1. listopadu 1974. (Rozsáhlá zpráva o jeho životě a díle byla otištěna v Časopise pro pěstování matematiky, 100 (1975), 314–324.) I v posledních letech svého života, ač vážně nemocen, věnoval své síly matematice a Matematickému ústavu ČSAV.

Vladimír Knichal věnoval mnoho zájmu i sil vyučování matematice na Českém vysokém učení technickém. V letech 1949–53 položil společně s Františkem Vyčichlem základ k novému modernějšímu pojetí vyučování matematice na technice. Byl vedoucím autorem celostátní dvoudílné učebnice matematiky pro vysoké školy technické (učebnice byla vydána v letech 1965–66). Jako externí vedoucí katedry matematiky na katedře fyzikální a jaderně inženýrské ČVUT mj. založil tzv. volnou katedru matematiky na ČVUT, jejímž cílem bylo vychovat absolventy, kteří by měli vysokou kvalifikaci jak v inženýrských disciplínách tak v matematice. Od r. 1966 byl členem poradního sboru rektora ČVUT pro matematiku a zasloužil se o obsahovou přestavbu studia.

Vladimír Knichal byl vynikajícím vědcem v oblasti matematiky a jejích aplikací, výborným a zaníceným učitelem. Vykonal velký kus práce pro Matematický ústav ČSAV i pro organizaci vědecké práce. Vystupoval vždy skromně a své spolupracovníky dovedl povzbudit účastným zájmem i radou. Zaslouží si vřelou vzpomínku všech, kdo ho znali.